

§ 142 Stöd till förföljda kristna

MARGARETA VIKLUND:

Ordförande, ledamöter, biskopar! Jag har ett tilläggsyrkande på motionen 2010:7, Stöd till förföljda kristna. Det lyder dels ”att Kyrkostyrelsen ges i uppdrag att inbjuda till ett internationellt möte liknande påvens synod för att diskutera och belysa de kristnas situation i framför allt Mellanöstern”, dels ”att Kyrkostyrelsen ges i uppdrag att påverka den så kallade världsliga politiska makten med påtryckningar, uppvaktningar, uttalanden och annat lämpligt för att lyfta fram de kristnas situation i framför allt Mellanöstern”.

Fru ordförande! Jag var i Irak i somras och jag har varit där en gång tidigare. Varför var jag där, kan man undra. Dels för att jag är ordförande för någonting som heter Svenska kommittén för assyrier och dels har jag också ett projekt där som jag ville titta till. Sedan ville jag också vara där för att besöka det kristna assyriska folket, några av dem som fortfarande finns kvar. Jag ville vara där för att se vad vi kan göra, lyssna till deras berättelser och på plats försöka känna av den atmosfär, miljö och situation som de lever i, diskutera, fråga och vara med. Nöden är gränslöst stor. Hoppet börjar ta slut, men de försöker och försöker och försöker igen. De försöker pröva sig fram för att se hur de ska kunna överleva, det fåtal som ännu finns kvar, och jag beundrar dem oerhört.

Jag minns särskilt två bröder från den senaste resan. Vi besökte deras hem. Det var en ganska stor skara assyrier, syrianer, kaldéer, som de också kallas, som hade kommit dit. Den ena brodern berättade om ohyggliga händelser om präster som bara försvunnit, om unga flickor som hade kidnappats och sedan hittats mördade, skolbussar som bombats, präster som skjutits på öppna gator, egendom som frantagits dem, trakasserier av olika slag och så vidare. Mitt i allt berättandet sa jag ungefär så här, att det värsta som skulle kunna hända mig vore att jag fick höra att några av er hade råkat illa ut på grund av att jag berättade något av det som ni har berättat för mig nu. Den ena brodern svarade då: ”Berätta allt vad du ser och hör! Jag är beredd att ta alla eventuella konsekvenser.” Med det menade han att han var beredd att dö för sin tro och sitt folk. Den andra brodern instämde i hans tal. Helt tagen gick jag från det hemmet och jag kommer aldrig att glömma de här två männen. Jag vill av hela mitt hjärta att de ska överleva.

Jag blev faktiskt riktigt glad när jag den 14 oktober läste i Kyrkans tidning en sidoartikel med rubriken *Mellanösterns kristna på agendan*. I artikeln omtalas att påven tagit initiativ till ett stort möte om de kristnas situation i Mellanöstern. Cirka 250 katolska biskopar var samlade till mötet. De kristnas flykt från Mellanöstern, särskilt från Irak, den tilltagande islamismen och den israelisk-palestinska konflikten var de viktigaste frågorna på dagordningen under den två veckor långa synoden. Den hölls i Vatikanen.

Som kristenhet anser jag att vi har ett oerhört stort ansvar. När jag tänker på människorna som jag har mött kan jag inte låta bli att göra jämförelser med de första kristna som fanns i de här områdena som jag besökte. Jag har ofta under senare tid tänkt på aposteln Paulus, hur han färdades runt i de första kristna församlingarna. Ja, situationen är allvarlig för de kristna bröderna och systrarna i många länder och de undrar varför vi är så tysta.

LENNART SACRÉDEUS:

Fru ordförande och alla kyrkomötesledamöter! Margareta Viklunds motion 2010:7 förtjänar ett bifall och det är mitt yrkande, så är detta sagt.

Utskottet redogör på många olika sätt i sina skrivningar om läget för utsatta kristna runt om i världen, inte minst i Mellanöstern. Man pekar på att många

kristna emigrerat, flytt och fortfarande flyr Mellanöstern, inte minst i Irak. Många är internflyktingar. Att vara kristen i dag kan innebära att familjer splittras, att unga människor kidnappas och försvinner, att kristna präster mördas, även i städer som före kriget präglats av fredlig samexistens, och att kristna stigmatiseras och pekats ut som förrädare i sitt eget land. Utskottet pekar på att vi här i Kyrkomötet så sent som i fjol beslutade att uppdra till Kyrkostyrelsen att överväga förstärkta och göra nya insatser för hävdandet av religionsfriheten och för utsatta kristna minoriteter världen runt.

Svenska kyrkan, påminner utskottet, är en del av den världsvida kristna kyrkan. Det Margareta Viklund har motionerat om är en mycket viktig fråga, konstaterar utskottet. Man pekar på att vi som kyrka har skyldighet att visa solidaritet med utsatta människor i hela världen, så också för våra trossyskon när de förföljs. Utskottet beskriver att kristna flyktingar kommer från främst Irak till vårt land, att de tillhör andra kyrkotraditioner än vår evangelisk-lutherska, att vi på ekumenisk basis har ett ansvar att stödja dem och att vi som kristna värnar om allas lika värde oavsett religion och etnicitet, men att detta allas lika värde också gäller våra trossyskon.

Svenska kyrkan har ett ansvar, skriver utskottet vidare, för att människor ska få vara kristna och erkännas rätten att bevara och utöva sin kristna tro oavsett vilket land de lever i. Det arbete som utförs i Svenska kyrkan uppskattas mycket och i det arbetet ingår också förböner. Be och arbeta. Många kristna runt om i vår värld lider för sin tros skull. Låt oss visa lidelse för deras utsatthet och för deras lidande.

Tack, Margareta Viklund, för din motion, för ditt engagemang och också för det som görs i kyrkan. Jag tror att vi kan visa än mer lidelse för deras utsatthet.

Bifall till motion 2010:7. Tack.

ARNOLD BOSTRÖM:

Fru ordförande, kyrkomötesdeltagare! Jag har inget yrkande men jag vill föra fram problemet med den pågående etnisk-religiösa rensningen i Mellanöstern och då främst i Irak. Den här rensningen är en verklighet som Svenska kyrkan inte gärna för fram, men som kyrkan i förlängningen bidrar till genom att kanske vara alltför välkomnande när det gäller människor som tagit sig till vårt land. De kristna gruppernas ledare i Irak vädjar om att deras medlemmar ska förbli i hemlandet, men de vill gärna ha stöd till arbete och förbättringar i byarna för att överhuvud taget förbättra livet för dem som har stannat kvar. Det är ju så att om många lämnar hemlandet blir livet mycket svårare för dem som stannar kvar. Det här är ett exempel på när individens intresse kan avvika från hela gruppens.

Svenska kyrkan borde kanske, tycker jag, verka för tillfälliga, tidsbegränsade uppehållstillstånd i hopp om att det ska bli förbättringar i hemlandet, i det här fallet Irak, i stället för som nu, när valet står mellan permanent uppehållstillstånd och avvisning. För att undvika alla missförstånd vill jag tacka Margareta Viklund för anförandet.

MARGARETA VIKLUND:

Kära vänner! Orden försvinner nästan när man står inför en sådan här publik som är både väl insatt och kanske inte så väl insatt. Jag har varit ordförande för den här organisationen, Svenska kommittén för assyrier, i 16 år minst. Jag kan inte riktigt hålla reda på åren. Jag har fått lära mig oerhört mycket under den tiden. Människor har berättat om sina liv, sin verklighet och hur det har varit. Man har försökt att uppfostra mig, så att säga, och lära mig allt vad de kan och vet, därför att de anser sig behöva svenska röster som också talar för dem. Vi behövs. Den

svenska kyrkan behövs i arbetet för våra kristna bröder och systrar i länder där de är förföljda. Det är de i dag, oerhört förföljda. De har inte rätt att leva, de har inte rätt att finnas till. De är trängda från alla möjliga håll och oerhört pinade. De vet egentligen inte vad de ska lita på eller vem de ska lita på.

Nu när jag var där i somras kunde jag göra vissa jämförelser från förra gången jag var där. Det var ungefär tre år emellan och det var ganska stor skillnad. Fattigdomen var större, hopplösheten var tyngre och besvärligare och man har tappat tron på oss, vi som lever i frihet och kan hjälpa och stödja dem. Men, som jag sa förra gången jag stod här, varför är vi så tysta? Vi hör ingenting, vi ser ingenting och vi till och med skickar hem dem ifrån vårt land dit där vi vet att det bara är förföljelse och elände. Tänk på våra vänner i de länder där de är förföljda. Vi har ett oerhört stort ansvar.

ÄRKEBISKOP ANDERS WEJRYD:

Fru ordförande! Jag vill instämma med vad Margareta Viklund säger om vikten av att höras, att engagera sig och att vi faktiskt inte finner oss i det som sker. Jag tror det är viktigt att använda kraften just till att höras och att engagera sig och att ni som finns i olika politiska partier också där uppmärksammar vilken oerhört besvärlig situation många kristna lever under. Vi utgår från mänskliga rättigheter men kristna har samma mänskliga rättigheter. Och det har de inte överallt i dag.

Däremot tror jag kanske inte att en utredning är det bästa sättet att kanalisera insatserna. Vi gör det arbetet på ett väldigt bra sätt tillsammans med andra kristna kyrkor. Det är ett mycket bra samarbete i Sveriges kristna råd kring de här sakerna och vi har också ett mycket bra internationellt samarbete, där lite olika perspektiv balanseras. Kyrkornas världsråd är mycket aktivt och trovärdigt i frågorna, även om det är svårt i en organisation som Kyrkornas världsråd. Många ortodoxa och österländska kristna där har väldigt dåliga erfarenheter av hur islam kan te sig medan andra, vi i västerlandet, kan se andra sidor av islam. Vissa kyrkor i Mellanöstern kan också se positivare sidor hos islam. Visst är det komplicerat. Men det är ett seriöst och envist arbete som pågår och vi ska inte underskatta det som görs genom Kyrkornas världsråd, som naturligtvis samarbetar mycket nära i dessa frågor med den romersk-katolska kyrkan.

På måndag åker jag faktiskt till Geneve för att, tillsammans med en av de ledande muslimerna som tog initiativet till *A Common Word from Us to You*, diskutera fred och social etik i olika länder där religionerna lever sida vid sida. Utgångspunkten är vårt gemensamma kärleksbud. Det är en konferens där man har bjudit in två stycken, en kristen och en muslim, att tala om detta, majoritet och minoritet, och om rädsla i de omvälvningar och de verkliga kriser man lever under. Inte vet jag vad som kommer ut av detta. Det ska hålla på i tre dagar. Det pågår väldigt mycket och det är viktigt för oss att vi engagerar oss i det som pågår, förr än att vi startar ytterligare utredningar.

MARGARETA VIKLUND (REPLIK):

Ordförande! Bara en kort replik. Jag vet att jag kanske använder fel ord när jag skrev motionen. Jag skulle inte ha sagt ordet utredning. Men det ordet har ju ett ganska vitt begrepp. Det beror alldeles på vad vi lägger in i ordet. Jag tänkte på den motion och de ord som jag hade skrivit, där jag föreslog olika insatser som man kunde göra och som jag upprepade en del av här i tilläggsdirektivet. Jag ansåg då att man borde sätta sig ner och fundera i vilken ordning vi ska ta allt det här. Hur ska vi göra och hur ska vi lägga upp arbetet för att börja tala och inte vara så tysta? Tack.

BRITAS LENNART ERIKSSON:

Jag yrkar bifall till utskottet. Det är ingen tvekan om att utskottet verkligen tycker att det här är en angelägen fråga och också att motionären är ute i ett väldigt angeläget ärende. Som ni ser i texten, som här har redogjorts och som jag inte behöver upprepa, delar också utskottet det allra mesta som har framförts i motionen 2010:7.

Problemet är ordet utredning, som ställer till det. Även om Margareta Viklund inte var tydlig med vilken utredning som menades, är det ändå det vi har varit tvungna att ta ställning till. Det är inte den mest kreativa lösningen på att ge stöd till förföljda kristna, varken i Mellanöstern eller gömda flyktingar i Sverige. Utskottet är tydligt på att det inte är rätt väg. Det är en onödigt byråkratisk form. En utredning innebär remissförfarande, skrivelser från Kyrkostyrelsen och sedan beslut i Kyrkomötet. Då har det gått ett år eller så, om man lyckats få fram en skrivelse från Kyrkostyrelsen. Då är den också grundad på en massa olika kompromisser. Jag tror egentligen inte det är det som Margareta Viklund är ute efter.

Utskottet har begravt den här motionen med krans, som vi brukar säga.